Figur 7.

Statut der südslavischen revolutionären Organisation.

(Handschrift des Milan Pribitschewitsch.)

Привремени

Штатути

организације у циљу ослобођења Јужних Словена (Словенаца, Хрвата и Срба)

Садржина

I. Увод:
а.) О положају,
б.) Идеја о јединству.
II. Име организацији.
III. Циљ организацији.
IV. Карактер организацији.
V. Простор на коме се сврхе радија спроводе.
VI. Начин рада:
А.) Рад на домаћем,
Б.) Приватни радови,
В.) Однос према вероча, свештенима и т. д.,
Г.) Однос према школи,
Д.) Подржавање новчаних средстава,
Е.) Тајност рада,
Ж.) Акција у аустро-угарској војсци.
VII. Експозитура у Америци.
VIII. Устројство:
А.) Чланство,
Б.) Главна управа,
В.) земаљске главнице,
Г.) Покрајинске организације,
Д.) Месне организације,
Е.) Саветодавни одбори,
Ж.) Поверенници,
З.) Врховна и извршна управа (одбори).
IX. Поступак при оснивању организације.
X. Тактика организације.
XI. Завршна реч.

I. Увод.

а.) О положају:

Родољубље народа словеначке крви на словенском југу тако је видно и познато свакоме, да га не треба доказивати. Такоманан и растрган на разновисне сфере у тамница других, већих народа, подвргнут туђинској, свеколикој експлоатацији, у малом делу полуослобођен, у већем и претежном зародиш, не само да се наш народ не може развијати онако брзо, да напредује и јача, него он не може ни да се одржи, да сачува своју индивидуалност и својствене народне; не и „да живи", а колико то у народном смислу може, тражи он у њему своју снагу само на одбрану, на очување свога народног бића! Довољно је то само назвати, па да се осети та огромна трагична тајна наша народна, да се свати у колико једној

Земаљски музеј у Сарајеву

организацији да остане непрестано чиста, светла, слободна и поносна, повезана за никог. Али, то незнаки итак, да останемо, заједно нисмо са оним чиновима да сачувамо у никакву везу.

Напротив, организација ће тежити, водећи рачуна о нашем стању и њиховој моћи у нашем народу, да их искористи, задовоље за велику идеју за коју се бори, не дозвољавајући никако да у овој својој тежњи постане средство туђина од ових чинова. Она ће с њима живети у сарадњи, у слоги и заједничком раду, али јој бити на руку, а подаљевајући и потпуно је, да ће сузбити у најжешћој борби против њих, ако буду нашом раду сметали.

За организацију је свој и сарадњу онај, ко је с њом, а против и непријатељ онај који је против ње, без обзира на положај, карактер, веру и народност!

Г.) Однос према туђини.

1. Задобивање јавног мнења културног света за рад организације:

Организација може успети само онда, ако поред рада, који ће се развити у нашем народном средини, тражи за своје циљеве

своје састанке, чуваће се у највећој тајности.

Ж.) Акција у аустро-угарској војсци.

Пошто је по природи положаја наше народа, до слому ратовања, била и остала војска аустро-угарска главна водећа и носећа снага непријатељ, са којим организација мора да рачуна, а борба аустро-угарске главне водећа непријатељске снаге, обратиће организација особиту пажњу на ратовању у њој. Путем народних официра, официрском кадру, спроваће организација посебне задатке у њој. Организовањем ћиће елементе у њему ратовању и задобивањем за ратовање рад, обратиће се заиста по снаге непријатељева, а увећати снаге организације за даље одбране, будућности.

Овај део рада организације је изванредан, па ћемо се о њем и говорити овде посебно при завршетку.

VII. Експозитура у Америци.

отреби стоји такође стаје према задатку, који нам народ као и сваки други шаље, према мисији његовој, која га зове, да уђе у великој вутрашњој човечанској, и као равноправан члан живота отрдоноше својим особитим великом задатку човечанства!?

Читаоци ћете ви дед нашег народа, душевно велики, творац његови и родољуби, увидјаћу ту тајанству и отуде се да изведу народ из ње на сунце слободе и напретка. Они ће то чинити борећи се у познатим видовима борбе, у привредним, просветним, политичким и другим разноврсним народним органима заузимања, где нисмо самостални, а где јесмо у ствари, тобе, отворено, непредриватне институције, као агенти државне снаге. Та борба је корисна и неће без успеха, али је човечна да сасвим рамо мучни и нашки положај наш народни. И то је јасно и свима наша добро познато. Сматрајући ово за иницијативе одсеве, на сто гледној, простој, великој нашој народној, дневној потреби, оно се оснива на инстинкту маса наше и разбуђу, свесном, последњом разуму увиђавности нас интелигентних. Ова организација хоће већ, једном да пресече муке народне, хоће већ једном да доведе наше нашке народно до последње речи. Она је снажан и симан корак напред, у времену ових наших дана, чекајући један и сјајно, поносан, јунаки чин!

б.) Идеја о народном јединству:

Човеков и свеобе мучно положаја нашег народног, до које посебно од расцепканости његове, новијистичке свеобе, мисли на поједине племенске аспирације. Те новијистичке народне аспирације тражиле новало сваку снагу нашу народну, зелиће је, нешто у класу међусобне борбе, а све на штету нашу, а у корисћ наших великих непријатеља. Поред расцепканости ова, подвојеност, међусобна мржња и борба, то, следица је само заблуда племенских, а колико то не, увиђена нешто у нашу средину стиже, у начелу да једнородни делови народне радије, и одрже у непрекидним међусобним борбама. Увиђајући ту и знајући да сво народ и све особине, језик, обичаји, песма народна, поносан и судбина, прошлост и наша садашњост, антропаломски карактер наших народних племена, показују и представљају само једну земљу, једнородну народнуديву и широм свију наших племена, зовиће и чинити ова наша организација, на основу честу, јединство наше народно, словенско, на југу.

II. Име организације.

„Југнословенска револуционарна организација."

III. Циљ организације.

Потпуно ослобођење Јужних Словена, државно, политично, социјално, културно и народносно уједињење у једну заједницу, основану на потпуно слободним демократским принципима, равноправну са туђинским осталим народима, земаља и племена, у којима Јужни Словени живе, у колико их буде, а у колико та давно не сматају уједињену.

Овоме циљу одговара најбоље федералистичка државна заједница са аутономијама по природним - етнографским земаља и народа у границама обилу земаља историјских захтевима. Овакова је заједница с тога идеал организације

IV. Карактер организације.

Радна народна страна организације у акцији је великој удаљеност исте од револуционарног простора. Та друга страна губи се под наведеним многим добрим странама. Она тесе потрагати тиме, да ће се утврдити тачне нити везе од експозитуре до револуционарног простора, а преко одбора и повереника, који и онако играју да постоје у унутрашњим револуционарним установама везе. Тада организација остаје на спољу, и буде растојања са потребним средствима, може се ова експозитура применити у њеном месту у Европи, па може револуционарном простору.

V. Простор на коме се сврхе радија спроводе.

Са организацији у свеукупној, демократској, федералистичкој основи, а према условима и начину рада, основа се сврхе радија овим путем и начином:

А.) Чланство.

Чланом организације је сваки члан нашег народа, словеначка, хрватског и српског племена. Чланови имаће активних и пасивних. Активни су они, који су свесни да је револуционарна борба, па у тој

VI. Начин рада.

А.) На домаћем.

Рад на домаћем, у ствари, у акцији је великој удаљеност исте од револуционарног простора. Та друга страна губи се под наведеним многим добрим странама. Она тесе потрагати тиме, да ће се утврдити тачне нити везе од експозитуре до револуционарног простора, а преко одбора и повереника, који и онако играју да постоје у унутрашњим револуционарним установама везе. Тада организација остаје на спољу, и буде растојања са потребним средствима, може се ова експозитура применити у њеном месту у Европи, па може револуционарном простору.

VIII. Устројство.

На организацији суверској, демократској, федералистичкој основи, а према условима и начину рада, основа се сврхе радија овим путем и начином:

А.) Чланство.

Чланом организације је сваки члан нашег народа, словеначка, хрватског и српског племена. Чланови имаће активних и пасивних. Активни су они, који су свесни да је револуционарна борба